

Kuortaneen kunnan Whistleblowing-ilmoituskanava

Khall 12.06.2023 § 391
986/00.01.01.03/2023

Valmistelija

Hallintojohtaja Jaana Salo

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta tuli voimaan 1.1.2023. Kysymys on EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (2019/1937), eli ns. whistleblower-direktiivin täytäntöönpanosta.

Lain mukaan pääsääntöisesti vähintään 50 työntekijää työllistävillä kunnilla on velvollisuus perustaa sisäinen ilmoituskanava, jolla viranhaltijat ja työntekijät voivat ilmoittaa havaitsemastaan väärinkäytöksestä turvallisesti ja siten, että ilmoittajan henkilöllisyys on suojattu.

Ilmoitusten käsittelystä on säädetty direktiivissä mm. seuraavaa:

- Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti.
- Vakavien väärinkäytösten ilmoittamista varten luotu palvelu työ- tai virkasuhteessa oleville henkilöille.
- Edellyttää yhteistoimintalakien mukaista vuoropuhelua tai YT-menettelyä.
- Ilmoitusten käsittelijän/käsittelijöiden on oltava tehtävässään riippumaton ja hänellä tulee olla edellytykset raportoida suoraan organisaation johdolle.
- Ilmoituksiin sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa yleisen tietosuojasetuksen säännöksiä.

Ilmoituksia voidaan tehdä Euroopan unionin tai kansallisen oikeuden rikkomisista, jotka ovat rangaistavia, voivat johtaa seuraamusmaksuun tai voivat vakavasti vaarantaa yleisen edun toteutumista.

Lain soveltamisala kattaa seuraavat lainsäädännöt alat, joista ilmoituksia voi tehdä ja saada ilmoittajansuojelulain mukaisen suojan:

- julkiset hankinnat, lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankinnat;
- finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat;
- rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen;
- tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus;
- liikenneturvallisuus;
- ympäristönsuojelu;
- säteily- ja ydinturvallisuus;
- elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi;
- Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 168 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu kansanterveys;
- kuluttajansuoja;
- yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

Ilmoitukset voidaan Kuortaneen kunnassa jättää Järvinet Oy:ltä hankitun sähköisen ilmoituskanavan kautta seuraavin ohjein:

- Ilmoittaminen tapahtuu kunnan verkkosivuille tallennettavan linkin kautta
- Ilmoituksen voivat tehdä nykyiset ja entiset työntekijät sekä harjoittelijat ja alihankkijoiden ja toimittajien palveluksessa olevat työntekijät
- Sisäisen ilmoituksen tulee pitää sisältää ilmoittajan nimi ja yhteystiedot, tieto siitä, mitä toimijaa ja väärinkäytöstä ilmoitus koskee sekä tarkempi selostus väärinkäytöksestä.

Tieto ilmoittajasta ja ilmoituksen kohteesta on salassa pidettävää tietoa ja ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti.

Ilmoitusten käsittelyssä huomioidaan seuraavat lainsäädännön sisältämät säädökset:

- ilmoittajalle tulee toimittaa ilmoituksen vastaanottamisesta ilmoitus seitsemän päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta
- kaikki rikkomisia koskevat ilmoitukset tulee kirjata
- ilmoittajalle tulee antaa palaute toimista, joita ilmoituksen perusteella on toteutettu tai aiotaan toteuttaa sekä kyseisten jatkotoimien valinnan perusteet. Palaute on annettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottoilmoituksen toimittamisesta
- ilmoitusten käsittelijän on oltava tehtävässään riippumaton
- ilmoitukseen sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa yleisen tietosuoja-asetuksen säännöksiä

Ilmoitusten käsittelyä varten kuntaan nimetään käsittelijäryhmä, johon kuuluvat kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja asiakaspalvelusihteeri sekä JUKO:n, JHL:n ja JYTY:n pääluottamusmiehet. Mikäli ilmoitus koskee jotakuta ryhmän jäsentä, hän on estynyt käsittelemään ilmoitusta.

Käsittelijäryhmän tehtävänä on ilmoituksen saatuaan viipymättä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin selvittämällä ilmoituksen paikkansa pitävyyden ja puuttamalla mahdolliseen väärinkäyttöön. Tutkimusprosessin aikana käsittelyryhmä voi pyytää tietoja ja asiantuntemusta muilta henkilöiltä. Tämä tapahtuu myös luottamuksellisesti.

Sähköinen ilmoituskanava otetaan käyttöön 3.8.2023 lukien ja se käsitellään ennen sitä yhteistoiminnassa.

Liite	Kuntaliiton yleiskirje 4/2023 (19.1.2023) Ilmoittajansuojelulaki ja kunnat Kuortaneen kunnan toimintaperiaatteet ja toimintamalli
Esittelijä	Kunnanjohtaja Teemu Puolijoki
Päätösehdotus:	Kunnanhallitus hyväksyy liitteen mukaiset toimintaperiaatteet ja toimintamallin Whistleblowing-ilmoituskanavan käyttöönottamiseksi 3.8.2023 lukien.
Päätös:	Ehdotus hyväksyttiin
Lisätietojen antaja	Kunnanjohtaja Teemu Puolijoki, teemu.puolijoki@kuortane.fi , 050 4066 645